

42 "לִי" דִּיקָא הַכּוּב מְדִיק וְאוּמַר "לִי" וְלֹא "לְמִשְׁכָּן" וְכַפִּירוֹשׁ
 43 רַש"י: "לִי" לְשָׁמִי לְשֵׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא, וְצָרִיף לְהִבִּין
 44 הָעֲנָנָן הַפְּנִימִי בְּזָה.⁴

45 בַּמָּאֲמָרוֹ דְּבוּרָה-הַמִּתְחִיל הַפּוּחַת בַּסּוּק הַזֶּה שְׁנֵאֲמַר בְּשֵׁבֶת

46 בְּרִבּוּת' מְדַרְשׁ רַבָּה פְּרֻשַׁת

47 תְּרוּמָה⁵ עַל הַפְּסוּק וַיִּקְחוּ לִי

48 תְּרוּמָה, הַמְדַרְשׁ מֵבִיא בְּהַקְשֵׁר זֶה

49 אֵת הַפְּסוּק בִּישִׁיר הַשִּׁירִים בּו הַקְדוּשָׁה

50 בְּרוּךְ-הוּא אוֹמֵר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל "פְּתַחֲחִי

51 לִי אֲחוֹתִי רַעֲיָתִי"⁶, וּמִבְּקֶשׁ,

52 כְּבִיכּוּל, לְהִיכַסֵּס לְבִיתָם, וְכך גַם לְגַבִּי

53 עֲשִׂיתָ הַמִּשְׁכָּן, הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ-הוּא

54 אוֹמֵר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַד מָתִי אֶהְיֶה

55 מִתְּהַלֵּךְ בְּלֹא בֵּית "שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא

56 טל" כּו' אֶלֶּא עֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ

57 שְׁלֹא אֶהְיֶה בַּחוּץ.

58 וְהָעֲנָנָן הַפְּנִימִי בְּזָה, דְּהִנֵּה

59 בְּנֵת הַצְּוּי וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה

60 גו' הִיא בְּשִׁבִיל עֲשִׂיתָ

61 הַמִּקְדָּשׁ מֵהַדְּבָרִים הַמְפּוֹרָשִׁים

62 בַּפְּסוּק שְׂאוֹתָם יֵשׁ לְהִבִּיא כְּתוּמָה

63 (וְהֵב, כֶּסֶף וְנַחוֹשֶׁת וְכֵן הַלֵּאָה), כְּמוֹ

64 שְׁכָתוּב בְּהַמִּשְׁנָה הַכְּתוּבִים⁷

65 וְעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשְׁכָנָתִי

66 בְּתוֹכָם, שְׁזָהוּ עֲשִׂיתָ מְקוֹם רְאוּי

67 לְהִשְׂרָאָה הַשְּׂכִינָה כְּלָלוֹת הָעֲנָנָן

68 דְּעֵבֻדַּת הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה

69 שְׁעַל-יְדֵי-זָה עֲשִׂיתָ הַמִּשְׁכָּן

70 וְהַמִּקְדָּשׁ שְׁבָהֵם תִּשְׂרָה הַשְּׂכִינָה

71 נְשַׁלְמַת פְּנֵת הַבְּרִיאָה הַמְטָרָה

72 וְהַתְּלִיתָ שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַזֶּה

73 שְׁנֵאֲמָרָה הַקְּב"ה לְהִיּוֹת לוֹ

74 תְּחַבְּרָךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים⁸

75 שְׂדוּקָא בְּעוֹלָם הַזֶּה הַנְּחוּת וְהַתְּחַתּוֹן

76 יִהְיֶה מְקוֹם שֶׁל 'דִּירָה' לְגִילּוּי וְהִשְׂרָאָה

מִקְדָּשׁ שְׁלֹא אֶהְיֶה בַּחוּץ. וְהָעֲנָנָן בְּזָה, דְּהִנֵּה בְּנֵת הַצְּוּי וַיִּקְחוּ לִי תְּרוּמָה גו'

הִיא בְּשִׁבִיל עֲשִׂיתָ הַמִּקְדָּשׁ, כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּהַמִּשְׁנָה הַכְּתוּבִים⁷ וְעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ

וְשְׁכָנָתִי בְּתוֹכָם, שְׁזָהוּ כְּלָלוֹת הָעֲנָנָן דְּעֵבֻדַּת הָאָדָם שְׁעַל-יְדֵי-זָה נְשַׁלְמַת פְּנֵת

הַבְּרִיאָה שְׁנֵאֲמָרָה הַקְּב"ה לְהִיּוֹת לוֹ תְּחַבְּרָךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים⁸. וְכַדְאִיתָא

1 בתחילת פרשת השבוע נאמר אודות תרומת הדברים הנחוצים למלאכת
 2 המשכן, "וידבר ה' אל משה לאמור, דבר אל בני ישראל":

3 ויקחו לי תרומה וגו'¹. ומדיק אדמור ה'צמח צדק'

4 במאמרו דבור-המתחיל הפותח בפסוק הזה שנאמר בשבת

5 פרשת תרומה בשנת תר"ה,

6 לפני מאה ועשרים שנה מעת

7 אמירת מאמר זה על-ידי הרבי בשנת

8 תשכ"ה (בפיכל² כרך של מאמרי

9 חסידות כתובים בכתבי-ד' שעדין

10 באותה שנה, בשנת תשכ"ה לא

11 נדפס, ומקוים שיודפס בעזר

12 ה'תברך³), דצריך להבין

13 מה שנאמרו כאן בפסוקים אלו

14 בתחילת פרשת תרומה שלש

15 תרומות, ויקחו לי תרומה,

16 תקחו את תרומתי, וזאת

17 התרומה אשר תקחו מאתם

18 ויש להבין מהו העניין של כל אחת

19 משלוש התרומות.

20 ויש להוסיף בזה, שבש'ש

21 התרומות גופא עצמן, נאמר

22 תחלה "ויקחו לי תרומה",

23 ורק לאחר-יזה מוסיף הכתוב

24 ואומר "מאת כל איש אשר

25 ידבנו לבו תקחו את

26 תרומתי". והינו, שמה

27 שכתוב "ויקחו לי תרומה"

28 (תרומה הראשונה) אינו

29 באופן ד'אשר ידבנו לבו',

30 וצריך להבין טעם הדבר מדוע

31 בתרומה הראשונה לא נזכר עניין

32 נדיבות הלב?

33 גם צריך להבין מה שנאמר

34 "ויקחו לי תרומה",

35 דלכאורה הנה-ליה-למימר

36 היה לו (לפסוק) לומר "ויתנו לי

37 תרומה" שהרי בני ישראל נתנים

38 את התרומות למשכן ומדוע נזכר כאן

39 לשון לקיחה ולא לשון נתינה?

40 ויש להוסיף ולדיק גם במה

41 שכתוב "ויקחו לי תרומה",

בס"ד. שבת פרשת תרומה, ד' אדר-ראשון, ה'תשכ"ה (הנחה בלתי מוגה)

1 ויקחו לי תרומה וגו'¹. ומדיק אדמור ה'צמח

2 צדק' במאמרו דבור-המתחיל הנה

3 שנאמר בשבת פרשת תרומה תר"ה, לפני מאה

4 ועשרים שנה (בפיכל² שעדין לא נדפס, ומקוים

5 שיודפס בעזר ה'תברך³), דצריך להבין מה

6 שנאמרו כאן שלש תרומות, ויקחו לי תרומה,

7 תקחו את תרומתי, וזאת התרומה אשר תקחו

8 מאתם. ויש להוסיף בזה, שבש'ש התרומות

9 גופא, נאמר תחלה "ויקחו לי תרומה", ורק

10 לאחר-יזה מוסיף "מאת כל איש אשר ידבנו

11 לבו תקחו את תרומתי". והינו, שמה שכתוב

12 "ויקחו לי תרומה" (תרומה הראשונה) אינו

13 באופן ד'אשר ידבנו לבו', וצריך להבין טעם

14 הדבר. גם צריך להבין מה שנאמר "ויקחו לי

15 תרומה", דלכאורה הנה-ליה-למימר "ויתנו לי

16 תרומה". ויש להוסיף ולדיק גם במה שכתוב

17 "ויקחו לי תרומה", "לי" דיקא, וכפירוש רש"י:

18 "לי" לשמי, וצריך להבין העניין בזה⁴.

19 (ב) ומביא ה'צמח צדק' מאמר רבתינו ז"ל

20 ב'רבות' פרשת תרומה⁵ על הפסוק

21 ויקחו לי תרומה, "פתחי לי אחותי רעיתי"⁶, עד

22 מתי אהיה מתהלך בלא בית כו' אלא עשו לי

23 מקדש שלא אהיה בחוץ. והענין בזה, דהנה בנת הצוי ויקחו לי תרומה גו'

24 היא בשביל עשית המקדש, כמו שכתוב בהמשך הכתובים⁷ ועשו לי מקדש

25 ושכנתי בתוכם, שזהו כללות הענין דעבודת האדם שעל-ידי-זה נשלמת פנות

26 הבריאָה שנתאָה הקב"ה להיות לו תְּחַבְּרָךְ דִּירָה בְּתַחְתּוֹנִים⁸. וְכַדְאִיתָא

(1) ריש פרשתנו. (2) צויין ברשימת מאמרי דא"ח של ה'צ"צ (קה"ת תשנ"ד) ע' סה. (3) נדפס לאח"ז באוה"ת פרשתנו ע' אישנט ואילך. (4) ראה גם הביאור בפירוש" שנתבאר בשיחות שלפני המאמר (נדפס בלקו"ש חט"ז ע' 284 ואילך). (5) שמו"ר פל"ג, ג. (6) שה"ש ה, ב. (7) פרשתנו כה, ח. (8) ראה הנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדבר"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

שבת פרשת תרומה, ד' אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 השכינה. וכדאיתא כפי שמובא במדרש⁹ אמרתי לכם "ויקחו
2 לי תרומה" בשביל שאדור ביניכם, "ועשו לי מקדש"
3 כביכול אמר הקב"ה: קחו אותי ואדור ביניכם בעולם הזה,
4 בו נמצאים בני ישראל העובדים את ה'.
5 והנה, סדר העבודה של עבודת
6 האדם להביא השראת וגילוי השכינה
7 בעולם הוא, שתחלה צריכה
8 להיות אתערותא-דלעילא
9 התעוררות מלמעלה, מצידו של
10 הקדוש-ברוך-הוא כדי לעורר את
11 האתערותא-דלתתא התעוררות
12 מלמטה, מצד האדם, להתקרב
13 לאלוקות, שזהו מה שכתוב⁶
14 קול דודי דופק פתחי לי גו'
15 הקדוש-ברוך-הוא (הנקרא בשיר
16 השירים 'דוד') בא מלמעלה ודופק⁷
17 בלת, כביכול, כדי לעורר את בני
18 ישראל הנמצאים למטה.
19 וזהו גם מה שנאמר "ויקחו
20 לי (תרומה)", שהוא לשון
21 הכתוב "לי" כמו "פתחי לי",
22 דהינו לקחת ולקבל את
23 ההתעוררות שנמשכת
24 מלמעלה, ולכן תרומה זו נאמרה
25 בלשון 'לקיחה' ולא בלשון 'ענינה', כי
26 על ידה האדם הנותן את התרומה
27 'לוקח' ומקבל התעוררות מלמעלה.
28 ויש לבאר זה ענין ההתעוררות
29 מלמעלה כדי לעורר את האדם למטה
30 על-פי הידוע בתורת החסידות
31 ממאמר הפעל-שם-טוב
32 נשמתו-עדן¹⁰ בענין ה'בת
33 קול' מלמעלה שמכרזת שובו
34 בנים¹¹, דלכאורה קשה הרי
35 לא נשמע קול הפרושים הללו
36 הקוראים לשוב בתשובה לשום
37 אדם, ואם-כן מהי הפעולה
38 של הפרושים הללו ומה התועלת
39 בהם?
40 ועונה הבעל-שם-טוב:
41 אף הענין הוא, דלפעמים נופלים לאדם הרהורי תשובה

פְּתָאוּם, מִבְּלֵי שְׁהֵכִין אֶת עֲצָמוֹ מִצִּידוֹ לְכָךְ, שֶׁזֶהוּ מִצִּד
ההשפעה של הפרושים העליונים על נשמתו.
אֲמַנְם עֲדִין צָרִיךְ לְהֵבִין, שֶׁהֲרִי הֵעֲנִין דְּבַת קוֹלִי, שֶׁמִּכְרֹזַת
כו' הוא כמאמרי חכמינו ז"ל בְּכָל יוֹם, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן יַדַע
אֵינִישׁ בְּנַפְשִׁיהּ הָאָדָם יוֹדַע
בְּעֲצָמוֹ שְׂיִכּוּלִים לְעִבּוֹר כִּמְהָרָה
וְכִמְהָרָה זְמַיִם מִבְּלֵי שְׂיִפְלוֹ לוֹ
הִרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה רַחֲמָנָא-
לִיִּצְלָן וְאִם כֵּן חוֹרֵת הַשְּׂאֵלָה מֵה
התועלת בכרוזים הללו?
אֶף הֵעֲנִין הוּא, כִּמְאֹמֶר
רַבּוֹתֵינוּ ז"ל¹² אֶף-עַל-גַּב
דְּאִיהוּ לֹא חֲזִי, מְזַלְיָהוּ חֲזִי,
עַל הַכְּתוּב "וְרָאִיתִי אֲנִי דְנִיָּאל לְבָרִי אֶת
הַמְרָאה, וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ עִמִּי לֹא
רָאוּ אֶת הַמְרָאה [שֶׁרָאה דְנִיָּאל
בְּנִבְוָאה] אֲבָל חֲרָדָה גְּדוּלָה נִפְלָה
עֲלֵיהֶם וִיבְרַחוּ בְּהִיחָבָא", שׁוֹאֵלֶת
הַגְּמָרָא: כִּיּוֹן שְׂלֹא רָאוּ, לְמָה נִבְהִלוּ?
וְעוּנָה: אֶף עַל פִּי שֶׁהֵם לֹא רָאוּ, הַמּוֹל
שֶׁלֹּהֶם רָאָה, הֵינּוּ, שְׂמִיזְלֵי שׁוֹרֵשׁ
וְעֲצָם הַנְּשֻׁמָה שְׁלִמְעָלָה הַחֶלֶק
הַעֲצָמִי וְהַפְּנִימִי שֶׁל הַנִּשְׁמָה שֶׁנִּשְׁאָר
לְמַעַלָּה וְאֵינוּ יוֹרֵד וּמִתְלַבֵּשׁ בְּגוֹף,
שׁוֹמְעֵת בְּכָל יוֹם אֶת הַפְּרוֹשִׁים
הָעֲלִיוֹנִים הַקּוֹרְאִים לְבָנֵי הָאָדָם
לְשׁוּבָה, בְּתוֹשָׁבָה, שֶׁזֶהוּ
הַהֲתַעֲרוּרֹת שֶׁנִּמְשָׁכֶת
מִלְּמַעְלָה. אֲלֵא שֶׁבִּשְׂבִיל זֶה
כִּדִּי הַהֲתַעֲרוּרֹת מִלְּמַעַלָּה אֲכֵן תִּפְעַל
אֶת פְּעוּלָתָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת הֵעֲנִין
דְּ"פִתְחִי לִי" מִצִּד הָאָדָם לְמַטָּה,
"וְיִקְחוּ לִי", לְקַחַת וּלְקַבֵּל
אֶת הַהֲתַעֲרוּרֹת שֶׁנִּמְשָׁכֶת
מִלְּמַעְלָה.
וְעַל-פִּי-זֶה יוֹכֵן מֵה שֶׁנֶּאֱמָר
בְּפִסְקִים אֵלֶּה הָעוֹסְקִים בְּתוֹרֹת
הַמִּשְׁכָּן "וְיִקְחוּ לִי" לְמִוֹת שְׁבִי
יִשְׂרָאֵל נִתְּנִים אֶת הַתְּרוּמָה, וְלֹא
נֶאֱמָר "וְיִתְּנוּ לִי" שֶׁלְּכֹארוֹהּ הוּא
לְשׁוֹן מִתַּיִם יוֹתֵר לְעֵינֵי הַתְּרוּמָה, פִּינָן שֶׁעֲנִין זֶה

9) ויק"ר פ"ל, יג. 10) כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סק"א-ב. וש"נ. 11) ראה חגיגה טו, א. 12) מגילה ג, סע"א. וש"נ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שבאה כתוצאה מפעולת הכרוזים העליונים אינו עבודתו של האדם,
 2 אלא מה שלוקח ומקבל את ההתעוררות שנמשכת מלמעלה.
 3 ומטעם זה לא נאמר כאן בתרומה הראשונה בה נאמר "ויקחו לי
 4 תרומה" הענין ד'ידבנו לבו" כפי שנוכר בתרומה השנייה בכתוב
 5 "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", פי ההתעוררות
 6 שנמשכת מלמעלה אינה תלויה באופן עבודת האדם
 7 ולא בניכוח לבו, שהרי כל ענינה הוא אתערותא דלעילא
 8 התעוררות מלמטה דוקא. וזהו גם הטעם הפנימי על מה שנאמר
 9 "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 10 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 11 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 12 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 13 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 14 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 15 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 16 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 17 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 18 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 19 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 20 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 21 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 22 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 23 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 24 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 25 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 26 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 27 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 28 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 29 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 30 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 31 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 32 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 33 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 34 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 35 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 36 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 37 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 38 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 39 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 40 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 41 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 42 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,
 43 כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא, כמאמר רבותינו ז"ל¹³ "ויקחו לי" דיקא,

(13) ספרי בהעלותך יא, טז. יל"ש פרשתנו רמז ססד. (14) ויק"ר פ"ב, ב. (15) ויקרא ב, ב ואילך.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 "תְּרוּמָה" אֵימָא מובא בַּזֵּהרָה¹⁶ שְׁנֵי פִירוּשִׁים¹⁷. פִּירוּשׁ
2 אֶחָד, שְׁתְּרוּמָה הוּא אוֹתִיּוֹת תּוֹרָה מ', שְׁקָאֵי שִׁמְכוּן עַל
3 הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה לְאַרְבַּעִים יוֹם שְׁבַחָם הִיּה מִשֶּׁה רִבְנוּ בְּהוּ כְּדִי
4 לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵאֵת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּפִירוּשׁ שְׁנֵי, שְׁתְּרוּמָה
5 הוּא אוֹתִיּוֹת דּוֹמוֹת לְאוֹתִיּוֹת שְׁתֵּי
6 הַמִּילִים תְּרֵי מִמְּאָה¹⁸, שְׁתֵּים
7 מִתּוֹךְ מֵאָה, וְקָאֵי וְהַכּוּנָה עַל
8 שְׁתֵּי פְעָמִים שְׁבַחָם אוֹמְרִים
9 קְרִיאַת-שְׁמַע בְּכָל יוֹם שְׁחֲרִית
10 וְעֶרְבִית (כְּפִי שְׁאוּמְרִים בִּכְתוּבֵי שֶׁל
11 תְּפִילַת מוֹסֵף בְּשַׁבְּתוֹת וְחֲגִים "עֶרֶב
12 וְבֹקֵר בְּכָל יוֹם תְּמִיד פְּעָמִים
13 בְּאַהֲבָה שְׁמַע אוֹמְרִים"¹⁹)
14 שְׁבָכָל פְּעַם שְׁאוּמְרִים קְרִיאַת
15 שְׁמַע יֵשׁ מ"ט אֲתָנוּן אַרְבַּעִים
16 וְתַשַּׁע אוֹתִיּוֹת, כ"ה אוֹתִיּוֹת
17 דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֲוֵי' אֶלְקִינוּ
18 הֲוֵי' אֶחָד, וְכִי' אוֹתִיּוֹת
19 דְּבְרוּף שֶׁם כְּבוֹד מְלֻכוּתוֹ
20 לְעוֹלָם וְעַד, וְשְׁתֵּי פְעָמִים
21 מ"ט הֵם צ"ח, תְּשַׁעִים וְשִׁמּוֹנָה
22 וְעַדִּין חֶסֶד תְּרֵי מִמְּאָה, שְׁנֵים
23 מִתּוֹךְ הַמֵּאָה שְׁהוּא עֲנִין
24 ה"מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ בְּאַחַד"
25 פְּעָמִים שְׁחֲרִית וְעֶרְבִית וְכִפִּי
26 שִׁמְשִׁיךְ וּמִבְּאֵר.
27 וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּהִנֵּה, תּוֹרָה
28 הִיא בְּאוֹפֵן שֶׁל הַמְּשָׁכָה
29 שִׁירְדָה מְלֻמְעָלָה מֵאלוּקוֹת
30 לְמִטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ
31 שְׁפָתוֹב²⁰ לְגַבִּי נִתְּנָת הַתּוֹרָה
32 מִהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי
33 מִן הַשָּׁמַיִם דְּבִרְתֵי עִמְכֶם,
34 וְנִקְרָאת הַתּוֹרָה גַם לְחֵם מִן
35 הַשָּׁמַיִם²¹, וְכִתִּיב²² הֲלֹא כֹה
36 דְּבָרֵי פֶּאֶשׁ, מָה אֵשׁ אֵינוֹ
37 מִקְּבֵל טוֹמְאָה, אִף דְּבָרֵי
38 תּוֹרָה אֵין מִקְּבֵלִין טוֹמְאָה²³
39 וּמְכַל זֶה מוֹכֵן וּמוֹדֵג שֶׁהַתּוֹרָה בָּאָה
40 מִלְּמַעְלָה, מֵאלוּקוֹת. מֵהַשְּׂאִין-כֵּן
41 הַעֲנִין דְּקְרִיאַת-שְׁמַע "לְמִסוֹר
42 נֶפֶשׁוֹ בְּאַחַד" הוּא בְּאוֹפֵן
- 1 אֵימָא מובא בַּזֵּהרָה¹⁶ שְׁנֵי פִירוּשִׁים¹⁷. פִּירוּשׁ אֶחָד,
2 שְׁתְּרוּמָה הוּא אוֹתִיּוֹת תּוֹרָה מ', שְׁקָאֵי עַל
3 הַתּוֹרָה שְׁנִתְּנָה לְאַרְבַּעִים יוֹם. וּפִירוּשׁ שְׁנֵי,
4 שְׁתְּרוּמָה הוּא תְּרֵי מִמְּאָה¹⁸, וְקָאֵי עַל שְׁתֵּי
5 פְּעָמִים קְרִיאַת-שְׁמַע שְׁחֲרִית וְעֶרְבִית ("עֶרֶב
6 וְבֹקֵר בְּכָל יוֹם תְּמִיד פְּעָמִים בְּאַהֲבָה שְׁמַע
7 אוֹמְרִים"¹⁹) שְׁבָכָל פְּעַם יֵשׁ מ"ט אֲתָנוּן, כ"ה
8 אוֹתִיּוֹת דְּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הֲוֵי' אֶלְקִינוּ הֲוֵי' אֶחָד,
9 וְכִי' אוֹתִיּוֹת דְּבְרוּף שֶׁם כְּבוֹד מְלֻכוּתוֹ לְעוֹלָם
10 וְעַד, וְשְׁתֵּי פְעָמִים מ"ט הֵם צ"ח, וְעַדִּין חֶסֶד
11 תְּרֵי מִמְּאָה, שְׁהוּא עֲנִין ה"מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ בְּאַחַד"
12 שְׁחֲרִית וְעֶרְבִית. וְהַעֲנִין בְּזֶה, דְּהִנֵּה, תּוֹרָה הִיא
13 בְּאוֹפֵן שֶׁל הַמְּשָׁכָה מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה, כְּמוֹ
14 שְׁפָתוֹב²⁰ כִּי מִן הַשָּׁמַיִם דְּבִרְתֵי עִמְכֶם, וְנִקְרָאת
15 לְחֵם מִן הַשָּׁמַיִם²¹, וְכִתִּיב²² הֲלֹא כֹה דְּבָרֵי פֶּאֶשׁ,
16 מָה אֵשׁ אֵינוֹ מִקְּבֵל טוֹמְאָה, אִף דְּבָרֵי תּוֹרָה אֵין
17 מִקְּבֵלִין טוֹמְאָה²³. מֵהַשְּׂאִין-כֵּן הַעֲנִין דְּקְרִיאַת-
18 שְׁמַע "לְמִסוֹר נֶפֶשׁוֹ בְּאַחַד" הוּא בְּאוֹפֵן שֶׁל
19 הַעֲלָאָה מְלֻמְעָלָה לְמִטָּה. וְזֶהוּ עֲנִין "וְיִקְחוּ לִי
20 תְּרוּמָה מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֹנוּ לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת
21 תְּרוּמָתִי", דְּמָה שְׁפָתוֹב "וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה",
22 בְּאוֹפֵן שֶׁל אֲתַעְרוּתָא-דְּלַעֲיָלָא (כְּנ"ל סְעִיף ב),
23 הוּא הַפִּירוּשׁ הֲרֵאשׁוֹן בְּ"תְּרוּמָה", שְׁקָאֵי עַל
24 הַתּוֹרָה שְׁהִיא בְּאוֹפֵן שֶׁל הַמְּשָׁכָה מְלֻמְעָלָה
25 לְמִטָּה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב "מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְּבֹנוּ
26 לְבוֹ תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי", שְׁזֶהוּ עֲנִין עֲבוֹדַת
27 הָאָדָם בְּאֲתַעְרוּתָא-דְּלַתְתָּא, הוּא הַפִּירוּשׁ הַשְּׁנֵי
28 בְּ"תְּרוּמָה" שְׁקָאֵי עַל ה"מְסִירוֹת-נֶפֶשׁ בְּאַחַד"
29 וּמְכַל זֶה מוֹכֵן וּמוֹדֵג שֶׁהַתּוֹרָה בָּאָה
30 יֵשׁ לִזְמַר, דְּמָה שְׁפָתוֹב "תִּקְחוּ אֶת תְּרוּמָתִי" קָאֵי גַם עַל עֲנִין הַתּוֹרָה,
31 כִּי אִף-עַל-פִּי שְׁעֲנִין הַתּוֹרָה מְרוּמָז בְּפִסּוּק "וְיִקְחוּ לִי תְּרוּמָה" (כְּנ"ל),
32 וּמְכַל זֶה מוֹכֵן וּמוֹדֵג שֶׁהַתּוֹרָה בָּאָה

(16) ח"ג קטנ, א. (17) ראה אוה"ת שם ס"ע אשנה ואילך. סה"מ תרכ"ט ע' רב ואילך. תש"ט ע' 150 ואילך. (18) ראה תרומות פ"ד מ"ג. (19) נוסח קדושת כתר דמוסף שבת ויו"ט. (20) יתרו כ, יט. (21) בשלח טז, ד. וראה של"ה במסכת פסחים שלו קסה, ב. (22) ירמי' כג, כט. (23) ברכות כב, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 התרומה הראשונה הנוכרת בפסוק (פנ"ל), הרי ידוע²⁴ בדברי חכמינו
2 ז"ל ובתורת החסידות שיש מעלה בלימוד התורה אחר התפלה
3 לגבי לימוד התורה שקודם התפלה, כמו שאמר אבא
4 בנימין על "תפילתי שתהא סמוכה למטתי"²⁵ מיד בקומו
5 מהשינה, ללא הפסק בינתיים אפילו
6 בלימוד התורה. ועל-פי-זה יש
7 לומר בפירוש "מאת כל איש
8 אשר ידבנו לבו תקחו את
9 תרומתי", שעל-ידי העבודה
10 דקריאת-שמע ותפלה באופן
11 ד"ידבנו לבו", עבודה של
12 "אתערותא דלתתא" והעלאה מלמטה
13 למעלה, כמבואר לעיל, נעשה
14 לימוד התורה שניינו "אתערותא
15 דלעילא" והמשכה מלמעלה למטה,
16 באופן נעלה יותר כמבואר
17 בחסידות ש"אתערותא דלעילא"
18 שקדמה לה "אתערותא דלתתא"
19 (לאחר שהכין לבו כמבואר לעיל
20 במעלת התרומה שבאה מתוך נדיבות
21 לב) נעלית על "אתערותא דלעילא"
22 שבאה לאדם מבלי שקדמה לה
23 "אתערותא דלתתא", והוא ענין
24 "תקחו את תרומתי",
25 "תרומתי" ממש שעל-ידי התורה
26 נמשכת לאדם והוא 'לוקח' ומקבל
27 התעוררות מהקודש-ברוך-הוא בעצמו,
28 להיות שהתורה שלומד תהיה דבר
29 הו"ו אשר שמתו בפיה²⁶,
30 תען לשוני אמרתך²⁷ כמאמר
31 חכמינו ז"ל בפסוק זה רומז ללימוד
32 התורה באופן נעלה, כאשר הלומד הוא
33 "כעונה אחר הקורא" שניכר בלימודו
34 שהתורה היא תורת ה' והוא חוזר על
35 דברי ה' ולא-תרי כל זה, אחרי
36 התפילה ("אתערותא דלתתא" שאחרי
37 ה"אתערותא דלעילא" הראשונה)
38 והתורה (ה"אתערותא דלעילא"
39 שקדמה לה "אתערותא דלתתא")
40 באה פללות העבודה דקיים

המצות, כולל גם העבודה בעניני הרשות באופן ש"כל
מעשיך יהיו לשם שמים"²⁸ ו"בכל דרכיך דעהו"²⁹, שעל
ידי זה האדם עובד את ה' ומחזיר קדושה בעולם אפילו בעיסוקו בעניני
העולם שעל זה נאמר בפסוק 'תרומה' פעם נוספת, "וזאת התרומה
אשר תקחו מאתם" וגו'³⁰.

ד) והנה, נוסף על פללות
הענין דויקחו לי תרומה גו'
כפי שהוא בעבודת האדם
(פנ"ל בארוכה), ישנו גם
הענין דויקחו לי תרומה גו'
שתכליתו הוא "ועשו לי
מקדש" גו' כפי שהוא
בגשמייות כפשוטו בניין משכן
ומקדש כפשוטו שבו תהיה התגלות
והשראת השכינה. אך לגבי המקדש
הגשמי עדין צריך להבין³¹ מה
שנאמר ויקחו לי תרומה גו',
ועשו לי מקדש גו', "לי"
דקא, דכל מקום שנאמר
"לי" אינו זו לעולם לא
בעולם הזה ולא לעולם הבא,
והרי עכשו ליכא אין בית
המקדש ואם כן מהי משמעות
הדברים שהמקדש הוא נצחי וקיים
לעולם?

אך הענין בזה, כמו שכתוב
במדרם³² א"א פירוש מורנו הרב
רבי משה אלשיך על התורה
שמקדש העליון הבחינה הרוחנית
של בית המקדש הנקרא מקדש
אדני³³, כלשון הכתוב בשירת הים
מחופר ממש למקדש
התחתון הגשמי, וכמו בענין
עיר שחופרה לה יחדו³⁴,
שירושלים של מעלה הרוחנית
מחופרת עם ירושלים של
מטה הגשמית³⁵. וזהו ש"אינו
זו המקדש, ולאמתו של דבר אין בו
שינוי אלא הוא קיים גם בעולם
הזה", שמקדש העליון מאיר

(24) ראה לקו"ת ברכה צו, ב. (25) ברכות ה, ב. (26) ע"פ ישע"י נט, כא. (27) תהלים קיט, קעב. וראה תו"א יתרו סז, ב.
(28) אבות פ"ב מ"ב. (29) משלי ג, ו. (30) ראה אוה"ת תרומה ע' א"תיג. לקו"ש חט"ז ע' 293. (31) ראה גם אוה"ת שם ע'
א'תכד ואילך. ס"ע א'תמב. ד"ה ועשו לי מקדש תשמ"א. ובכ"מ. (32) ר"מ אלשיך בפירושו עה"ת - תרומה כה, ח. (33) בשלח
טו, יז. (34) תהלים קכב, ג. (35) ראה תענית ה, א ובחדא"ג מהרש"א. בענין זה נזכר גם מאמר רו"ל (תענית שם) נשבע
הקב"ה שאינו נכנס בירושלים (ובית-המקדש) של מעלה עד שיכנס בירושלים (ובית-המקדש) של מטה.

שבת פרשת תרומה, ד' אדר-ראשון, ה'תשכ"ה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

גם עכשו ברוחניות.

שחופר אחריו ביגיעה עצומה כך גם ברוחניות כדי להתחבר
 לדברים נעלמים יש צורך ביגיעה ומי שיש לו חטאים ועוונות המעלימים
 ומסתירים, צריך להתייגע יותר, וצריך גם מלבד היגיעה מצידו לבקש
 מה'תתברך שיפקח את עיניו ויראה כו'. וכיון שגם עכשו
 קיימת מציאותו של המשפן
 גם בגשמיות אלא שהוא
 בהעלם, הרי נקל יותר
 להמשיך את בית-המקדש
 הגשמי בפועל ובגלוי מאשר
 אילו לא הייתה קיימת
 מציאותו של המשפן
 בגשמיות, שאז היו צריכים
 עבודה ויגיעה רבה שלא
 בערך פדי להמשיכו
 בגשמיות אבל כיוון שמציאות
 המשפן קיימת בגשמיות תמיד,
 המשכת המקדש בגשמיות קלה יותר
 כי אין זה חידוש גמור אלא המשך
 לדבר שכבר ישנו במציאות. וזהו
 שנאמר ויקחו לי תרומה גו'
 ועשו לי מקדש גו', "לי"
 דקא, שאינו זו לעולם, ולכן
 התורה מדגישה את ענין הנצחיות
 בציווי על התרומות למלאכת המשכן
 כיון שגם עכשו קיימת
 מציאותו של המשפן
 בגשמיות, אלא שהוא
 בהעלם כו'. ועל-דרך
 המבאר במאמר אדמו"ר
 הזקן עם הגהות ה'צמח
 צדק'⁴¹ (שנוזכר במאמרים
 שלפני-זה)⁴² בנוגע לסדר
 הברכות בתפלה שתקנו אנשי
 כנסת הגדולה, רופא חולים

ויש להוסיף בזה גם בנוגע לבית-המקדש הגשמי שבעצם גם
 הוא קיים בקיום נצחי, דאף שבית-המקדש הגשמי חרב, הן בית
 ראשון שאומות העולם העבירו את התקרה, ועל-אחת-
 כמה-וכמה בית שני שחורבנו
 היה באופן ד"ערו ערו עד
 היסוד בה"36 והרסו את הבניין
 הגשמי לגמרי. מכל-מקום בנוגע
 למשפן (דאיקרי שנקרא
 מקדש³⁷) אמרו חכמינו
 ז"ל³⁸ שנגזו תחת מחילות
 של היכל, ואם-כן קיימת
 מציאותו של המשפן גם
 בגשמיות, אלא שהוא גנוז
 בהעלם וצריך לחפשו כו'.
 וקיימו הנצח של המשכן בגשמיות
 מבטא את השראת השכינה במשכן
 ובמקדש באופן נצחי שאינו זו לעולם.
 ועוד זאת, שמי שהוא
 במעמד ומצב של נשמה
 דאצילות, מי שיש לו נשמה נעלית
 ששורשה מעולם האצילות (הראשון)
 והנעלה ביותר מבין ארבעת העולמות
 הרוחניים אצילות-בריאה-יצירה-עשיה)
 יכול לראותו את המשכן הקיים
 בגשמיות בפועל גם בהיותו
 בהעלם, ומי שאינו רואה
 זאת הרי זה בגלל פחיתות מעמדו ומצבו,
 ובפרט מצד ענינים של חטאים ועוונות כו', שאז
 צריך להתנגע יותר ועל-דרך מה שכתב אדמו"ר
 הזקן³⁹ שמצד הענין ד'עונותיכם מבדילים",
 צריך להתנגע יותר פדי לבא לענין היראה, כמו
 שכתוב⁴⁰ כמטמונים תחפשנה, פדרך שמחפש
 אדם מטמון ואוצר הטמון בתחתיות הארץ,
 שחופר אחריו ביגיעה עצומה, וצריך גם לבקש
 מה'תתברך שיפקח את עיניו ויראה כו'. וכיון
 שגם עכשו קיימת מציאותו של המשפן גם
 בגשמיות אלא שהוא בהעלם, הרי נקל יותר
 להמשיך את בית-המקדש הגשמי בפועל ובגלוי
 מאשר אילו לא הייתה קיימת מציאותו של
 המשפן בגשמיות, שאז היו צריכים עבודה
 ויגיעה רבה שלא בערך פדי להמשיכו בגשמיות. וזהו שנאמר ויקחו לי
 תרומה גו' ועשו לי מקדש גו', "לי" דקא, שאינו זו לעולם, כיון שגם עכשו
 קיימת מציאותו של המשפן בגשמיות, אלא שהוא בהעלם כו'. ועל-דרך
 המבאר במאמר אדמו"ר הזקן עם הגהות ה'צמח צדק'⁴¹ (שנוזכר במאמרים
 שלפני-זה)⁴² בנוגע לסדר הברכות בתפלה שתקנו אנשי כנסת הגדולה, רופא
 חולים

(36) תהלים קלז, ז. וראה ירושלמי יומא פ"א ה"א. מדרש תהלים עה"פ. (37) עירובין ב, סע"א. (38) סוטה ט, סע"א. (39) תניא פמ"ב (סט, סע"ב ואילך). (40) משלי ב, ד. (41) מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ב ע' שפב. אוה"ת ענינים ע' קכב. (42) ד"ה ויגש אליו יהודה פ"ו (תורת מנחם - התוועדויות חמ"ב ע' 84). וראה גם תורת מנחם - ספר המאמרים ניסן ע' קפד.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ומִכֶּרֶךְ הַשָּׁנִים וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, דִּלְכַּאֲרָה אֵינּוּ מוּכָן, הֲרִי אָנוּ
 2 רוֹאִים שֶׁלְפַעֲמַיִם לֹא מִתְקַיְּמוֹת הַבְּרָכוֹת כְּפּוֹעֵל מִמֶּשׁ,
 3 שְׁלֹא נִתְרַפֵּא הַחֹלֶה כו', וְאִיךָ תִּקְנֵנוּ אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה
 4 שֶׁיְהִי חֶסֶד־וְשָׁלוֹם בְּרַכָּה לְבִטְלָה וְנֹאֵין לְתַרְץ שֶׁהַבְּרָכוֹת
 5 מִתְקַיְּמוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת הָעֲנֻנִים,
 6 שֶׁהֲרִי הַבְּקָשׁוֹת שֶׁבִּתְפִּלָּה הֵן
 7 עַל פְּשׁוּטוֹת הָעֲנֻנִים
 8 בְּגִשְׁמִיּוֹת רְפוּאָה וּפְרִנְסָה
 9 כִּפְשׁוּטִין?
 10 אֶף הָעֲנֵן הוּא, שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת
 11 שֶׁהִמְשִׁכָּה אֶכֶן נִמְשַׁכָּה אֲבָל
 12 נִשְׁאָרָת בְּהֶעֱלֵם וְאֵינָה בְּאָה
 13 בְּגִלּוּי, וְלִכֵּן אֵינָה נִקְרָאת
 14 תְּפִלַּת שְׁוֹא חֶסֶד־וְשָׁלוֹם, וְלִכֵּן
 15 הַבְּרָכָה אֵינָה לְבִטְלָה, כִּי בְּיָדָי
 16 הַמְשִׁיךְ עָלָיו בְּחִינַת רְפוּאָה
 17 כו' (גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת), רַק שְׁלֹא
 18 נִתְגַּלָּה לַעַת עַתָּה אֲלֵא נִשְׁאָר
 19 בְּהֶעֱלֵם כו'.

1 חוֹלִים וּמִכֶּרֶךְ הַשָּׁנִים וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, דִּלְכַּאֲרָה
 2 אֵינּוּ מוּכָן, הֲרִי אָנוּ רוֹאִים שֶׁלְפַעֲמַיִם לֹא
 3 מִתְקַיְּמוֹת הַבְּרָכוֹת כְּפּוֹעֵל מִמֶּשׁ, שְׁלֹא נִתְרַפֵּא
 4 הַחֹלֶה כו', וְאִיךָ תִּקְנֵנוּ אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה
 5 שֶׁיְהִי חֶסֶד־וְשָׁלוֹם בְּרַכָּה לְבִטְלָה וְנֹאֵין לְתַרְץ
 6 שֶׁהַבְּרָכוֹת מִתְקַיְּמוֹת בְּרוּחַנִיּוֹת הָעֲנֻנִים, שֶׁהֲרִי הַבְּקָשׁוֹת שֶׁבִּתְפִּלָּה הֵן עַל
 7 פְּשׁוּטוֹת הָעֲנֻנִים בְּגִשְׁמִיּוֹת. אֶף הָעֲנֵן הוּא, שְׂיִכּוֹל לְהִיּוֹת שֶׁהִמְשִׁכָּה נִשְׁאָרָת
 8 בְּהֶעֱלֵם וְאֵינָה בְּאָה בְּגִלּוּי, וְלִכֵּן אֵינָה נִקְרָאת תְּפִלַּת שְׁוֹא חֶסֶד־וְשָׁלוֹם, כִּי
 9 בְּיָדָי הַמְשִׁיךְ עָלָיו בְּחִינַת רְפוּאָה כו' (גַּם בְּגִשְׁמִיּוֹת), רַק שְׁלֹא נִתְגַּלָּה אֲלֵא
 10 נִשְׁאָר בְּהֶעֱלֵם כו'. וְעַל־דִּרְדְּוֵה מוּכָן גַּם בְּנוֹגַע לְמִשְׁכָּן שְׁנִמְצָא בְּהֶעֱלֵם כו'.
 11 וְזֶהוּ גַּם מֵה שֶׁכְּתוּב בְּמִאֲמַר חֲסִידוֹת שֶׁל רַבִּי הֵלֵל מִפְּאָרִיטְשׁ⁴³ בְּשֵׁם אֲדָמוֹ"ר
 12 הַזֶּקֶן, שֶׁלְפָנַי נִשְׁמוֹת הַגְּבוּהוֹת כְּמוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי - לֹא נִתְרַב הַבֵּית
 13 כָּלֵל כו'⁴⁴.

(43) פלח הרמון שמות ע' ז. (44) חסר הסיום (המו'ל).

המשך ביאור למס' חולין ליום שלישי עמ' ב

1 נאמר בפסוק 'כל הולך על פסיו ככל תהיה החלפת על ארבע
 2 טמאים הם לכם' (ויקרא יא כז) והלשון 'בכל' באה לרבות בין חיה
 3 טמאה ובין חיה טהורה. ואמר רבי יונתן: נמתי לו לבן עזאי, וכי
 4 נאמר 'וכל חיה, שאז היה ניתן לדרוש שהפסוק מרבה חיה טהורה,
 5 והלא לא נאמר אלא 'בכל' תהיה, ולמה חלפי פסיו הנמצאים במעי
 6 חיה, שהם מטמאים, הוא דאמאי - בא הפסוק.
 7 גם לי בן עזאי, ומה ישמעאל רבך אומר בדרך חיה. נמתי לו, כך

1 דרש רבי ישמעאל, נאמר בפסוק (ויקרא יא טז) 'וכי ימות מן הבהמה,
 2 זו בהמה טמאה, אשר היא לכם לאכלה, זו בהמה טהורה, שמותרת
 3 באכילה, ועל שניהם אמר הכתוב 'הנגע בנגלתה יטמא עד
 4 הערב, וכיון שלמדנו במקום אחר (להלן ע"ג). שבכל מקום חיה ככלל
 5 לשון בהמה, ובהמה ככלל לשון חיה, אם כן למדנו לטמא חיה
 6 טהורה, שהיא ככלל בהמה טהורה, וכן למדנו לטמא חיה טמאה,
 7 שהיא ככלל בהמה טמאה.

המשך ביאור למס' חולין ליום רביעי עמ' א

1 ומכך שאמרה התורה שאינה מטמאתו, מוכח שטומאה בלועה
 2 אינה מטמאת. אלא לדעת בר פרא, דאמר שנבילה יש בה טומאה
 3 המורה לטמא אדם, עד שתפסל מאכילה לגר, ויש בה טומאה קלה
 4 לטמא אוכלים ומשקים, עד שתפסל מאכילה לכלב, אם כן יתכן
 5 שהנבילה שאכל האדם אינה מטמאת אותו משום דלא חויא -
 6 שאינה ראויה לאכילה לגר הוא, אך סתם טומאה בלועה, מטמאת.
 7 מתרצת הגמרא: נהי דלא חויא בפינו - אמנם נבילה זו אינה ראויה
 8 לאכילת גר אם יקאנה בפניו, אך אם יקאנה שלא בפניו, ולא ידע
 9 שכבר אכלה אדם אחר והקיא, הרי מיחוי חויא ליה - תהא
 10 ראויה לאכילת אדם וצריכה לטמא, ועל כרחוק שהטעם שאינה
 11 מטמאת הוא משום טומאה בלועה.
 12 הגמרא מבארת את מקור דינו של רבה, שאף טהרה בלועה אינה
 13 נטמאת. מבררת הגמרא: אשכחן - מצאנו מקור מהפסוק לדין

14 טומאה בלועה שאינה מטמאת, אך דין טהרה בלועה שאינה
 15 מקבלת טומאה, מנלן.
 16 מבארת הגמרא: דין זה נלמד בקל וחומר מדין כלי חרס, ומה כלי
 17 חרס המוקף צמיד פתיל - שמכסחו מחובר יפה לכלי וסגור,
 18 שמצאנו בו חומרא זו, שאם יש בתוך הכלי כזית מן המת אינו
 19 מציל - מונע על טומאה שפתוכו מלטימא את הכלי, ואת כל
 20 הנמצא באהל, דאמר מר, טומאה רצוצה - שאין מעליה אהל
 21 בגובה טפה, אפילו אם היא בתוך הקרקע או בתוך כלי הרי
 22 הטומאה בוקעת ועולה עד לרקיע, ואף על פי כן יש בה דין אחר
 23 להקל, צמיד פתיל המוקף על כלי חרס מציל על דבר טהרה
 24 שפתוכו, מלטימא - מלקבל טומאה, שאם יש בתוך כלי החרס דבר
 25 טהור, ונמצא הכלי באהל המת, אין אותו דבר טהרה נטמא.